

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳)		رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۳۰ / ۲ / ۱۳۹۲	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۲		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
	با تشکر از دقت نظر همکاران محترم، راهنمای زیر جهت هماهنگی و سادگی در تصحیح، خدمت شما ارائه می‌گردد؛ بدیهی است به پاسخ‌های درست و مشابه نمره تعلق می‌گیرد.		
الف	معنی و مفهوم شعر و نثر		
۰/۲۵	۱- دوباره روحش به جسمش بازگشته است یا دوباره زنده شده است. (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۲- هر چه اصرار کردم، تأثیرگذار (مؤثر) نبود. (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۳- به آرامی پیش حسین (ع) آمد. (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۴- وقتی روز شد رستم لباس جنگی (خفتان) خود را بر تن کرد. (۰/۲۵)		
۰/۱۵	۵- با او همیشه شاد و خوش است (۰/۲۵) به امید آن که آوازی خوش بخواند. (۰/۲۵)		
۰/۱۵	۶- برگشت و به شرح آن چه دیده بود، پرداخت (۰/۲۵) به اندازه‌ی درک خود، او (شمع) را توصیف کرد. (۰/۲۵)		
۰/۱۵	۷- باد صبا دروغگو است و تو راستگو هستی (۰/۲۵) من تو را بر خلاف میل باد صبا به آن جا می‌فرستم (۰/۲۵)		
۰/۱۷۵	۸- با خشم (زور) (۰/۲۵) یک مشت خاک (۰/۲۵) از روی همه‌ی زمین برداشت. (۰/۲۵)		
۰/۱۷۵	۹- گناه (۰/۲۵) و عذاب این (۰/۲۵) برای من چه ارزشی دارد؟ (۰/۲۵) یا سنگینی بار این گناه برای من هیچ ارزشی ندارد.		
۱	۱۰- کبوتران فرمان او را (۰/۲۵) راهنمای خود (سرلوحه‌ی کار خود) قرار دادند (۰/۲۵) و مسیرشان را تغییر دادند (۰/۲۵) و شکارچی برگشت. (۰/۲۵)		
۱	۱۱- ستایش مخصوص خداوند (۰/۲۵) عزیز و بزرگ است (۰/۲۵) که فرمان بردن از او باعث نزدیکی به او است (۰/۲۵) و شکر او موجب افزایش نعمت است. (۰/۲۵)		
ب	واژگان (ذکر یک مورد کافی است)		
۲	۱۲- طناب، ریسمان (۰/۲۵)		
	۱۳- عمق، ژرفا (۰/۲۵)		
	۱۴- شنیدن، گوش دادن (۰/۲۵)		
	۱۵- انبوه، پر شاخ و برگ (۰/۲۵)		
	۱۶- سرشتن، مایه زدن (۰/۲۵)		
	۱۷- پر خاشجی، جنگجو (۰/۲۵)		
	۱۸- خشم گرفتن، غضب، ملامت (۰/۲۵)		
	۱۹- صبح زود، سحرگاه (۰/۲۵)		
پ	خودآزمایی		
۰/۲۵	۲۰- به دلیل فقر، یا دل‌بستگی عمیق به گاو، مسخ (از خود بیگانه شدن) و یا هر پاسخ مناسب دیگر (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۲۱- استبداد (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۲۲- الف (هین، سخن تازه بگو تا دو جهان تازه شود) و ازهد از حد جهان، بی‌حد و اندازه شود (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۲۳- مجازات نکن یا مؤاخذه نکن (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۲۴- حضرت مهدی (عج) (۰/۲۵)		
۰/۲۵	۲۵- جست‌وجو یا تفحص (۰/۲۵)		
۰/۱۵	۲۶- وادی: فلسطین (۰/۲۵) قبطیان: اسرائیلی‌ها (حامیان اسرائیل) (۰/۲۵)		

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳)		رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۳۰ / ۲ / ۱۳۹۲	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۲		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
	۲۷- اجیر کردن، پول دادن و هر پاسخ مناسب دیگر (۰/۵)	۰/۵	
	۲۸- سپید (۰/۲۵) وزن عروضی ندارد، جای قافیه در آن مشخص نیست، آهنگ دارد. (۰/۲۵) ذکر یک مورد کافی است.	۰/۵	
ت	دانش‌های ادبی		
	۲۹- ب یا گلستان سعدی (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۰- اول شخص یا من (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۱- ترجیع بند (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۲- ب یا «بشکن دل بی‌نوی ما را ای عشق این ساز، شکسته‌اش خوش‌آهنگ‌تر است» (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۳- فخرالدین اسعد گرگانی (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۴- ب یا نقد لغوی آثار ادبی را از نظرگاه کاربرد زبان و اصول و قواعد آن ارزیابی می‌کند. (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۵- حق، حقیقت و روشنایی، علم. ذکر یک مورد کافی است. (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۶- الف) علی محمد افغانی (۰/۲۵) ب) سروانتس (۰/۲۵)	۰/۵	
	۳۷- ۱) اغراق (۰/۲۵) ۲) تشبیه (۰/۲۵) ۳) کنایه (۰/۲۵)	۰/۷۵	
ث	درک مطلب		
	۳۸- الف یا ریگ آموی پرنیان شد. (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۳۹- هر حادثه‌ای (بلایی) که برایمان پیش می‌آید، نتیجه‌ی اعمال خودمان است. (۰/۵)	۰/۵	
	۴۰- مرا نابود کردی (۰/۵)	۰/۵	
	۴۱- الف) عشق و محبت (۰/۲۵) ب) منتظر (۰/۲۵)	۰/۵	
	۴۲- الف) پادشاهی (۰/۲۵) ب) به کمال رسیدن یا به جوانی رسیدن (۰/۲۵)	۰/۵	
	۴۳- گنج (همه چیز) (۰/۵)	۰/۵	
	۴۴- الف) بدون حجاب، آشکار، نمایان (۰/۲۵) ب) همه جا، تمام جلوه‌های آفرینش (۰/۲۵)	۰/۵	
	۴۵- الف) انسان یا آدم (۰/۲۵) ب) جسم انسان (۰/۲۵) پ) جلوه‌های گوناگون و نقش‌های رنگارنگ (۰/۲۵)	۰/۷۵	
ج	حفظ شعر		
	۴۶- صبری (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۴۷- غم (۰/۲۵)	۰/۲۵	
	۴۸- احوال (۰/۲۵) محمل (۰/۲۵)	۰/۵	
	۴۹- تا دمی بر آسایم زین حجاب ظلمانی (۰/۵)	۰/۵	
	۵۰- آن که گویند که بر آب نهاده‌ست جهان (۰/۵)	۰/۵	
	همکاران گرامی، خسته نباشید	جمع نمره	
		۲۰	

مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	ساعات شروع: ۸ صبح	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	سوالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳)
تعداد صفحات: ۳	تاریخ امتحان: ۱۳۹۲ / ۲ / ۳۰	سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۲	

ردیف	سوالات	(پاسخ نامه دارد)	نمره
الف	<p>معنی و مفهوم شعر و نثر</p> <p>ابیات و عبارات زیر را به نثر روان، بازگردانی کنید.</p> <p>۱- دوباره روحش به کالبدش برگشته است.</p> <p>۲- هر چه اصرار کردم، کارگر نیفتاد.</p> <p>۳- با تائی به پیش حسین (ع) آمد.</p> <p>۴- چو شد روز، رستم بپوشید گبر</p> <p>۵- بدو باشد همیشه خرم و گش</p> <p>۶- بازگشت و دفتر خود باز کرد</p> <p>۷- باد صبا دروغ زن است و تو راست گوی</p> <p>۸- به قهر یک قبضه‌ی خاک از روی جمله‌ی زمین برگرفت.</p> <p>۹- وزر و وبال این چه به کار آید؟</p> <p>۱۰- کبوتران اشارت او را امام ساختند و راه بتافتند و صیاد بازگشت.</p> <p>۱۱- منت خدای را، عزو جل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت.</p>	<p>بر آن امید که بانگی کند خوش</p> <p>وصف او بر قدر فهم آغاز کرد</p> <p>آن جا به رغم باد صبا می فرستمت</p>	<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۱۵</p> <p>۰/۱۵</p> <p>۰/۱۵</p> <p>۰/۷۵</p> <p>۰/۷۵</p> <p>۱</p> <p>۱</p>
ب	<p>واژگان (معنی واژگان مشخص شده را بنویسید).</p> <p>۱۲- جلادش رسن به گلو افکنده بود و خبه کرده.</p> <p>۱۳- می بینم اگر ذره‌ای اندر تک دریاست</p> <p>۱۴- به نظر می رسید تمام سنگ‌ها حالت استماع دارند.</p> <p>۱۵- زاغی در حوالی آن بر درختی بزرگ گشن خانه داشت.</p> <p>۱۶- گل آدم را در تخمیر انداخته.</p> <p>۱۷- فراموش کردی تو سگزی مگر</p> <p>۱۸- چون که موسی این عتاب از حق شنید</p> <p>۱۹- شبگیر ما در روز خیبیر یاد بادا</p>	<p>کمان و بـــر مـــرد پرخاشخـــر</p> <p>در بیابان در پی چوپان دوید</p> <p>قهر خدا در خشم حیدر یاد بادا</p>	<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>
پ	<p>خودآزمایی</p> <p>۲۰- چرا شخصیت اصلی داستان گاو، ماجرای ساختگی فرار گاو را باور نمی کند؟ (ذکر یک مورد کافی است)</p> <p>۲۱- عبارت زیر بیانگر کدام ویژگی دربار رضاخان است؟ «رضاخان - اخطار می کنم قبل از جواب، به فکر عاقبت کارت باشی.»</p> <p>۲۲- بیت «فسانه گشت و کهن شد حدیث اسکندر / سخن نو آر که نو را حلاوتی است دگر» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟</p> <p>الف) هین، سخن تازه بگو تا دو جهان تازه شود ب) روی کسی سرخ نشد، بی مدد لعل لبست پ) آب چه دانست که او گوهر گوینده شود؟ ت) راز، نهان دار و خمش و خمش و خمش تلخ بود</p> <p>۲۳- معادل امروزی «مگیر» را در بیت زیر بنویسید. «به باد آفره این گناهم مگیر</p>	<p>وازه از حد جهان، بی حد و اندازه شود</p> <p>بی تو اگر سرخ بود از اثر غازه شود</p> <p>خاک چه دانست که او غمزه‌ی غمازه شود؟</p> <p>آن چه جگر سوزه بود باز جگر سازه شود</p> <p>تویی آفریننده‌ی ماه و تیر»</p>	<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>
ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم			

سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳) رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۲ / ۲ / ۳۰	تعداد صفحات: ۳
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۲		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir

ردیف	سؤالات	(پاسخ نامه دارد)	نمره
	۲۴- با توجه به شعر «آفتاب پنهانی» مضمون مشترک ابیات زیر تأکید بر آمدن چه کسی دارند؟ «طلوع می‌کند آن آفتاب پنهانی دوباره پلکِ دلم می‌پرد، نشانه‌ی چیست؟» ز سمت مشرق جغرافیای عرفانی» شنیده‌ام که می‌آید کسی به مهمانی»		۰/۲۵
	۲۵- در جمله‌ی «مدتی با قفلش کندوکو کردیم» معادل عامیانه‌ی «کندوکو» را بنویسید.		۰/۲۵
	۲۶- منظور شاعر از واژه‌های مشخص شده در بیت زیر چیست؟ «وادی پُر از فرعونیان و قبطیان است موسی جلودار است و نیل اندر میان است»		۰/۱۵
	۲۷- در عبارت «مشتی رند را سیم دادند که سنگ زنند» سیم دادن به چه معنایی است؟		۰/۱۵
	۲۸- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ یک ویژگی این قالب را بنویسید. «جهان، قرآن مصور است / و آیه‌ها در آن / به جای آن که بنشینند، ایستاده‌اند / درخت یک مفهوم است...»		۰/۱۵

ت	دانش‌های ادبی	نمره
	۲۹- کدام یک از آثار زیر دارای نثر مرسَل نیست؟ الف) تاریخ بلعمی ب) گلستان سعدی	۰/۲۵
	۳۰- با توجه به متن زیر از درس «تپه‌های برهانی» زاویه‌ی دید (راوی داستان) را بنویسید. «آن گاه، من تصمیم گرفتم سر سخن را با او باز کنم و ابهام‌ها را از بین ببرم. با لبخندی پرسیدم: برادر، حالت خوب است؟...»	۰/۲۵
	۳۱- عمده‌ی شهرت هاتف اصفهانی به واسطه‌ی ..... عرفانی اوست.	۰/۲۵
	۳۲- در کدام بیت آرایه‌ی حسن تعلیل دیده می‌شود؟ الف) هر چند که از آینه بی‌رنگ تر است ب) بشکون دل بی‌نوی ما را ای عشق از خاطر غنچه‌ها دلم تنگ تر است این ساز، شکسته‌اش خوش آهنگ تر است	۰/۲۵
	۳۳- عبارت زیر بیانگر شرح حال کدام شخصیت ادبی است؟ «از شاعران داستان‌سرای قرن پنجم هجری است؛ تنها اثر او بازمانده‌ی یک داستان کهن و عاشقانه‌ی ایرانی است که همواره سرمشق شاعران بزرگ برای سرودن داستان‌های عاشقانه بوده است.»	۰/۲۵
	۳۴- از بین عبارات زیر کدام گزینه درست است؟ الف) نقد اخلاقی به بررسی آرایه‌ها و زیبایی‌های ادبی آثار می‌پردازد. ب) نقد لغوی آثار ادبی را از نظرگاه کاربرد زبان و اصول و قواعد آن ارزیابی می‌کند.	۰/۲۵
	۳۵- با توجه به شعر تاگور «آنان که فانوسشان را / بر پشت می‌برند، / سایه‌هاشان پیش پایشان می‌افتد» «فانوس» نماد چیست؟	۰/۲۵
	۳۶- نام نویسنده‌ی آثار زیر را بنویسید. الف) شوهر آهو خانم ب) دون کیشوت	۰/۱۵
	۳۷- در هر یک از ابیات گروه «الف» کدام یک از آرایه‌های گروه «ب» وجود دارد؟ (در گروه «ب» یک آرایه اضافه است.)	۰/۷۵

گروه «الف»	گروه «ب»
(۱) خروش آمد از باره‌ی هر دو مرد	تو گفتی بدرید دشت نبرد
(۲) ناقه‌ی صالح چو ز که زاد یقین گشت مرا	کوه پی مژده‌ی تو آشتی جَمَازَه شود
(۳) زاغی از آن جا که فراغی گزید	رخت خود از باغ به راغی کشید
	جناس تام
	اغراق

سؤالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی (۳) رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۲ / ۲ / ۳۰	تعداد صفحات: ۳
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۲		
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات	(پاسخ نامه دارد)	نمره
------	--------	------------------	------

ن	درک مطلب		
۰/۲۵	۳۸- با توجه به عبارت «آب جیحون فرونشست؛ ریگ آموی پرنیان شد؛ بوی جوی مولیان مدهوشم کرد ... پا به رکاب گذاشتم و به سوی زندگی روان شدم. تهران را پشت سر نهادم و به سوی بخارا بال و پر گشودم. بخارای من ایل من بود.» در کدام گزینه مفهوم «از بین رفتن مشکلات» دیده می‌شود؟ الف) ریگ آموی پرنیان شد. ب) بوی جوی مولیان مدهوشم کرد. پ) پا به رکاب گذاشتم. ت) به سوی بخارا بال و پر گشودم.		
۰/۱۵	۳۹- مصرع دوم بیت زیر بیانگر چه مفهومی است؟ «زی تیر نگه کرد و پر خویش بر او دید» گفتا: ز که نالیم که از ماست که برماست!		
۰/۱۵	۴۰- مفهوم کنایه‌ی به کار رفته در مصرع دوم بیت زیر را بنویسید. «گفت: ای موسی، دهانم دوختی وز پشیمانمی تو جانم سوختی»		
۰/۱۵	۴۱- با توجه به عبارت «خدا/ نه برای خورشید/ و نه برای زمین/ بلکه برای گل‌هایی که برایمان می‌فرستد،/ چشم‌به‌راه پاسخ است.» به سؤالات پاسخ دهید. الف) منظور از «گل‌ها» چیست؟ ب) «چشم به راه» در جمله‌ی پایانی بیانگر چه مفهومی است؟		
۰/۱۵	۴۲- تفاوت معنایی «تاج بر سر نهادن» را در اشعار زیر بنویسید. الف) «که ایرانیان را به کشتن دهم خود اندر جهان تاج بر سر نهم» ب) «ولادت که روزگاری از گوهر نور بود،/ به سوی بلوغ می‌خزد و آن‌گاه که تاج بر سرش نهادند،/ خسوف‌های کزخیم شکوهش را به ستیز برمی‌خیزند.»		
۰/۱۵	۴۳- «حَقَّه‌ی زر» در بیت زیر بیانگر چیست؟ «هر که شدت حلقه‌ی در، زود برد حَقَّه‌ی زر خاصه که در باز کنی، محرم دروازه شود»		
۰/۱۵	۴۴- با توجه به بیت «یار بی‌پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی‌البصار» به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) «بی‌پرده» کنایه از چیست؟ ب) منظور از «در و دیوار» چیست؟		
۰/۱۷۵	۴۵- با توجه به عبارت زیر از درس «شب‌نم عشق» به سؤالات پاسخ دهید. «روزکی چند صبر کنید تا من بر این یک مشت خاک دست‌کاری قدرت بنمایم، تا شما در این آینه نقش‌های بوقلمون ببینید. اول نقش آن باشد که همه را سجده‌ی او باید کرد.» الف) «او» در عبارت بالا کیست؟ ب) منظور از «مشت خاک» چیست؟ پ) «نقش‌های بوقلمون» بیانگر چه مفهومی است؟		

ج	حفظ شعر (ابیات زیر را کامل کنید.)		
۰/۲۵	۴۶- این همه شهد و شکر کز سخنم می‌ریزد	اجر ..... است کزان شاخ نباتم دادند	
۰/۲۵	۴۷- همت حافظ و آنفاس سحر خیزان بود	که ز بند ..... ایام نجاتم دادند	
۰/۱۵	۴۸- با ساربان بگویند ..... آب چشمم	تا بر شتر نبندد ..... به روز باران	
۰/۱۵	۴۹- ساقیا بده جامی زان شراب روحانی	.....	
۰/۱۵	۵۰-	مشنو ای خواجه که تا در نگری بر باد است	
۲۰	جمع نمره	«باغ اندیشه‌تان شکوفه‌باران باد»	